

Útnorður er dumpað

Oddagrein

NÚ sildastovnurin í Norðuratlantshavi er kominn fyrri seg aftur - eftir at verða niðurfiskaður fyrri umleið 30 árum síðani - fegnast mong av okkum. Her er eitt fiskaslag, sum áður hevur givið stórt avkast til føroyska samfelagið, og nú aðrir fiskastovnar eru í ringum standi, kemur tað væl við aftur at kunna veiða sild.

HER er tianverri eitt stórt men! Um sama mundið, sum londini í Norðuratlantshavi, eisini kend undir heitinum Útnorður, royna at tosa um ókt samstarv, nú hesi lond øll eru uttan fyrri EU, er klandur og ósemja íkomin um sildina. Londini, sum annars skuldu til at prógva, at tey kunnu standa saman nettup um at troyta og verja felags fiskastovnar í Norðuratlantshavi, hava dumpað við ringasta karakteri.

HETTA er ikki bert stórt spell. Tað er einki minni enn ein vanlukka. Nú vit líkasum skuldu til at fóta okkum saman uttan fyrri EU kemur henda ósemja sera illa við. Úrslitið verður m.a., at fremmandar tjóðir fara at leggja á fiskastovnar í altjóða sjóvi. Hetta hava tær sum so loyvi til, men høvdu londini, sum liva av hesum fiskastovnum, staðið saman og gjørt eina avtalu, so høvdu fremmandar tjóðir ikki havt so lætt við at fiska her norðuri.

HVØR hevur so skyldina kunnu vit spyrja! Føroyingar og Íslendingar eru í øðini á norðmenn og skuldseta teir fyrri at krænda allt undir seg. Norðmenn og russar hinumegin eru í øðini inn á føroyingar og Íslendingar, tí hesi londini vilja ikki akta teirra boðum. Norðmenn vísa við røttum á, at teir nú hava brúkt 30 ár til at byggja upp stovnin. Men so eru tað føroyingar og Íslendingar, sum vilja vera við, at norðmenn hava ríkið tann miðvísa politikk, ongan tíð at loyva stovninum at byggja seg so nógv upp aftur, at hann skal fara út um norskt øki.

HETTA eru harðar skuldsetingar. Um tær eru rættar eru vit ikki førir fyrri at siga. Tað einasta rætta í hesum máli í løtuni er at tvinga londini til samráðingarborðið og fáa tey at síggja álvaran í, hvussu tjúdingarmikið tað er at gera eina semju. Eingin av okkum hevur ráð til at skula vera vitni til, at meðan vit klandrast, fara aðrir avstað við sildini umframt at vit sjálvir eisini ovfiska stovnin.

TAÐ er eisini óhugnaligt og ræðuligt at síggja, at hesin góði fiskur allur skal fara til fiskamjøl. Harvið eru tað nøgdarnar, ið telja. Tvs. at stovnurin við hesum longu er hóttur. Høvdu vit víst to og sjálvrannsakan, so veiddu vit sildina fyrst og fremst til matna, tí harvið fingi vit mest fyrri hana og vit máttu tá hugsa meira um dygd enn nøgd. Í veruleikanum hava vit bert fingið sildina til láns frá okkara eftirkomarum. Gera vit av við hana, gera vit eisini av við teir.

Sosíalurín

lesarabrev

Teir 40 riddararnir!

Hvørja ferð, drotningin er á vitjan í Føroyum, verða nakrir av okkara mætastu monnum slignir til riddarar.

Mett verður, at nú eru umleið 40 riddarar í landinum.

Tað eru ikki bara føroyingar, sum hava tann heiður at gerast riddarar. Tey mætastu í Danmark verða eisini kosin riddarar, og okkara riddarar gerast sostatt partur av einum stórra valahlíði av tignarfólki.

Ímillum teir kendastu donsku riddararnar kunnu nevast: Richard Mikkelsen, fyrrv. tjóðbankastjóri, heiðraður 21.09.87.

Anne Birgitte Lundholt, fyrrv. ráðharri, heiðraður 18.12.90.

Egil Mølgaard, stjóri í figgar- eftirlitinum, heiðraður 10.5.83.

Knud Sørensen, stjóri í Den Danske Bank, heiðraður 7.10.91.

Poul Johan Svanholm, for-

maður í Den Danske Bank, heiðraður 16.4.90.

Frank Uhrenholt, formaður í Fiskasøluni, heiðraður 9.12.92.

Ove Munk, formaður í Føroya Fiskavirking, heiðraður 12.9.90.

Finn Normann Christensen, uppsendur skrivstovustjóri í Tinganesi, heiðraður 30.3.90.

Mærsk MacKinney Møller, m.a. stórpærtagjafi í DDB, heiðraður 22.4.83.

Poul Schlüter, forsætisráðharri 6.10.92, heiðraður 16.4.90.
Hans Engell, ráðharri 6.10.92, heiðraður 14.9.84.

Spennandi verður at síggja, hvørjir føroyingar, ið fara at kunna teljast upp í hetta hlíði av úrmælingum, tá drotningarvitjanin í juni verður av.

Riddararós

Ábent brev til statsministeren

Vi var en af de foreninger, der ville møde statsministeren for at overværke ham et budskab fra en stor del af den færøske befolkning. Desværre blev statsministerens besøg forpurret af ganske absurde beskyldninger og bevidste forvrængninger, derfor vil vi på denne måde stille statsministeren eller hvem de nu måtte vedrøre nedennævnte livsvigtige spørgsmål.

I disse tider, hvor verden fejrer 50 års dagen for befrielsen fra det nazistiske terrorregime, kæmper vi på Færøerne for at overleve som folk, vi er ved at

miste vor eksistens, ikke under kantonild og bomberegner, men under en særdeles effektiv udmattingsmanøvre.

Uanset hvad optakten til ulykkerne var, så har man med love og dekretter beslægtet hele vort livsgrundlag.

Der findes vel næppe den færøing, som tror, at ulykkerne kom udefra, alle ved, at de skete længe inden bankerne krakke, inden aktieombytningen og inden den statsdirigerede erhvervsmonopolisering. Vore magtsyge politikere og illoyale banker ordnede egenhændigt de ting. Gennem en fuldkommen uanstændig gældsætning styrtede man med åbne

øjne i katastrofen. Hvad siden er hændt, er en eneste stor manøvre for at forhindre, at sandheden kommer for en dag.

Dagligt må vi se os nedgjort og omalt om utilbørlige luksusmennesker, der ligger som vi har redt, og som det nyeste, udråbes vi til farlige volds-mænd, så statsministeren af sikkerhedsmæssige årsager må vælge at holde sig væk.

Lige som statsministeren er vi undergivet danske domstole. Disse er vort eneste håb om, at der er få ordnede forhold. Hvem er det, der vover at tillægge os voldelige metoder, var det tilfældet, havde vi forlængst renset ud i egne rækker, og ikke

fortsat ventet på det særdeles langsommelige retssystem.

Vi ville bede statsministeren om hjælp til at undersøge, om det er sædvane, at redde fallerede bankers store indlånskonti, ved at afkræve den menige skatteborger alt hvad han ejer og har, tilligemed alt hvad han måtte indtjene i uoverskuelig fremtid. Det spørgsmål fik vi altså ikke lejlighed til at stille, men vi kan forsikre hr. statsministeren om, at han i hvert fald både har uddybet grøfter og belastet det i forvejen spændte forhold ved sin undvigelse.

Landsfælgið fyrri
Sethúsaeigarar

Rútmiskt ella rytmiskt?

Nú á døgum verður so nógv tosað og skrivað um »rytmískan« tónleik. Í sjálvum sær er hetta eitt óheppið orð - hvør tónleikur er ikki rytmiskur? -, men við hesum reglum verður ikki hugsað um týðning, heldur um staving og framburð.

Minist, at Chr. Matras, sáli, einaferð tók okkurt sum soleiðis til: »Hatta orðið, sum á donskum eitur rytme og sjálvandi verður framborið við donskum y-ljóði, átti hjá okkum ikki at verði skrivað við ú, soleiðis sum summi gera, men

heldur við y og framborið við i-ljóði eins og við tí bretska rhythm (ljóðskrivað riðm) og tí ítalska ritmo«.

Mær hevur síðan altíð fallið illa í eyguni at síggja hetta orðið skrivað við ú sum ein ljóðskrivning av danska framburði.

inum. Heldur átti at verið heitt á útvarps- og sjónvarpsfólk, sum jú meira enn nakar hava ávirkan á orðaval og framburð, um at frambora orðið sum ritma um enn skrivað við y.

Ólavur Hátún

Tað mest arroganta og niðursetandi, eg leingi havi hoyrt

A kvøldi 9. mai hoyrdu vit í útvarpinum, at lögmaður ikki vil hava hjálp frá grønlendingum í trætni um bankamálið millum Danmark og Føroyar. Tað í sær sjálvum er kanska skiljandi. At siga, at eggið ikki skal læra hønuna, var tað, sum fekk

meg at skriva hetta. Her í Føroyum hava vit eina »deyða hønuna« og sum orðtakið sigur, deyður fuglur loypur ikki úr reiðinum. Tað man vera tað, lögmaður meinti víð, tá hann so arrogant afturvísti allari hjálp frá grønlendingum.

Grønlendingar hava tó altíð eitt egg, sum livir, ið er meira enn vit her á landi kunnu reypa okkum av. Okkara politisku royndir, hvussu gamlar tær enn eru, kunnu ikki samanlíknast við nakað, tí fá landi hava stýrt so illa sum føroyingar. Poli-

tikkurin her á landi hevur verið eitt neyðaregg frá byrjan av og er ongan tíð blivið til hønuna. Lögmaður átti at givið grønlendingum eina umbering.

Hilmar Gaardbø,
Toftir

Mótmæla Danmarkarferð

Undirritaðu lögtingsumboð á tala harðliga ta mannagongd, sum nevndarviðgerðin av bankamálinum nú týskt hava fingið. Tað er harmuligt at hoyra sum slatur, at rættarnevndin í morgin, mikudagin 10.05.95, fer til Danmarkar at halda fund við ymsar persónar um teirra stóðu til ymsu kanningarhættir av bankamálinum.

Tað, sum m.a. var við til at Løgtingið og harvið Føroya fólk høvdu/hava sterka stóðu mótegis donsku stjórnir í bankamálinum er, at Løgtingið í hesum máli hevur staðið sum ein maður. Flestu ábyrgdarfullu politikarar á tingi hava higartil í viðgerðini av bankamálinum víst á tað neyðuga í at royna at umgangast at velja kanningarhátt, ið kann syndra

samdu stóðu tingsins. Tað kennist hugstoytt, at rættarnevndin nú snikur seg til Danmarkar, uttan at boða teimum trimum flokkunum, ið ikki hava umboð í rættarnevndini, frá ferðini Rættarnevndarlimar hava við hesum stigi lagt lunnar undir at úthýsa partar av lögtinginum í at víðgera málið á so góðum og breiðum grundarlagi sum gjørligt. Hetta til skaða

fyrri higartil sterku stóðu lögtingsins og Føroya fólk úteftir.

Tórshavn 09.05.1995

Lasse Klein
Jákup Olsen
Tóru Niclasen
Jenis av Rana
Karl Robert Johansen
Ingeborg Vinther
Kristian Magnussen